

Nieuwsbrief Spanje, Portugal & Latijns-Amerika

Kwartaal 2 – 2002 (uitgave 1 juni 2002)

Index pag. 2

• VNU breidt uit in Spanje • Milieubelasting op Balearen • Ondernemen in Spanje; administratie versimpeld • Portugal bij Euronext • EU verplicht Portugal tot lager begrotingstekort	• Centrum-rechts wint in Portugal • Medische producten Argentinië • Verhoging exportbelasting Argentinië • Pesocrisis Argentinië remt investeringen	• ING breidt uit in Brazilië • Samenwerking Chili – EU • Chileense nichemarkt milieu • Waterprobleem Mexico	• Voedselindustrie Latijns-Amerika groeit
pag. 3 • CSM slaat slag in Portugal	pag. 4 • Braziliaanse kustvaart • Brazilië wacht spannende verkiezingen • Belastinghervorming Brazilië	pag. 5 • Automatiseringstechniek Mexico • Telefónica breidt uit in Mexico • Financiële sector Mexico herstructureert • Einde recessie Mexico in zicht	pag. 6 • Biermarkt Latijns-Amerika consolideert • Geselecteerde weblinks • Transfer Nieuws • Colofon

SPANJE

Optimisme overheerst in Spaanse groei-economie

De Spaanse economie kent een groei van rond de 2%, zo blijkt uit de jongste cijfers over het eerste trimester die begin mei bekend waren gemaakt door de Spaanse Centrale Bank.

Verhoudingsgewijs doet Spanje het zelfs goed: beter dan Groot-Brittannië, Frankrijk of Duitsland. De afgelopen anderhalf jaar nam de economische groei net als elders weliswaar af, maar weet zich beter te handhaven.

Dat laatste ligt in lijn met de standvastige groei van de laatste jaren in Spanje. De grote infrastructurele subsidies uit Europa hebben de economie flink aangezwengeld en dat effect lijkt nog steeds niet uitgewerkt. Belangrijke motor blijft de onroerend goed sector. Nieuwe huizen en consumentenuitgaven redden de Spaanse economie. De aanhoudend lage rente, een relatief nieuw verschijnsel in een traditioneel door inflatie en hoge rentes geplaagde spelen een grote rol hierbij.

Het optimisme over de Spaanse economie wordt hooguit wat getemperd door de situatie op de arbeidsmarkt. De advertentiekolommen voor werk in de dagbladen bieden nu al maanden een lege aanblik.

Met 1,6 miljoen ingeschreven werklozen is 9,6% van de beroepsbevolking zonder werk, aanzienlijk minder dan vijf jaar terug, maar altijd nog hoog in vergelijking met veel andere Europese landen.

Alles bij elkaar een gematigd optimistische toon vanuit de kringen van de centrale bank.

Groei Spaanse toerisme sector ondanks internationale teruggang

Het aantal toeristen dat Spanje bezocht in 2001 groeide met 3,4%, ondanks de 1,3% daling in het toerisme wereldwijd. Deze daling in reizen was het gevolg van de economische recessie en de vlieg angst als gevolg van de aanslagen in de US.

De 50 miljoen toeristen die Spanje bezochten –een recordaantal- besteedden ook meer per persoon dan in voorgaande jaren. Het lijkt erop dat de toeristen-industrie vooruitgang boekt in haar doel om bezoekers te trekken die meer besteden.

Het aandeel van het toerisme in de economie is stijgende. Vooral Britten en Fransen compenseerden de Duitse bezoekers, die zwaar te lijden hadden van de recessie in 2001.

Vanwege de aanslagen op 11 September is de trend ontstaan dat mensen kortere vakanties houden en een vakantie dichtbij huis, in buurlanden, prefereren.

Alle belangrijkste Spaanse toeristenregio's kenden groei, behalve de Balearen, die vooral gedomineerd worden door Duitse bezoekers. De drie grootste toeristenregio's –Canarische eilanden, Catalonië en Balearen- ontvingen elk méér dan 10 miljoen toeristen in 2001.

Frisdranken in Spanje

De Spaanse detailhandel heeft in de periode 1995-1999 een groei doorlopen in de verkoop van alcoholvrije dranken. In 1999 groeide de omzet met 6,4% tot 2.742 miljoen liter in vergelijking met het jaar daarvoor. Consumentenvertrouwen en de hoge uitgaven voor reclame waren de twee voornaamste oorzaken voor deze groei.

Euromonitor voorspelt voor de komende jaren een geringere groei dan de afgelopen periode het geval is geweest.

VNU breidt uit in Spanje

VNU heeft via haar divisie VNU Business Media Europe de Spaanse uitgeverij Publicaciones Profesionales SA overgenomen. Dit bedrijf geeft vakbladen uit en organiseert bekende evenementen voor de reclame- en marketingbranche en werd in 1980 opgericht. Met 25 mensen in dienst wordt een omzet behaald van € 3 mln. In Spanje bezit VNU reeds de bedrijven VNU Business Publications España, marktleider in IT vakbladen, ACNielsen España, leider in marketing-informatie en RTA Claritas España, gespecialiseerd in o.a. databasemarketing.

Milieubelasting op Balearen

Sinds 1 mei moeten toeristen op de Balearen (Mallorca, Menorca, Ibiza en Formentera) milieubelasting betalen. De hoogte van het bedrag hangt af van de duur van het verblijf en de gekozen accommodatie. Kinderen tot 12 jaar zijn van deze belasting vrijgesteld. Het bedrag varieert van € 0,25 (in landelijke accommodaties) tot € 2 (in top hotels) per dag en wordt al bij een boeking bij de reissom opgeteld. Het geld wordt gebruikt om de infrastructuur te verbeteren, en tevens voor herstel van monumenten en milieubescherming.

Deze eco-tax geldt zowel voor buitenlandse toeristen als voor Spanjaarden zelf.

De regionale overheid meent dat deze tax een opbrengst van € 60 miljoen per jaar zal genereren, maar critici uit de toeristensector beweren dat de eilanden hierop zullen verliezen, omdat toeristen elders op vakantie zullen gaan.

De vier eilanden, met een permanente bevolking van 800.000 inwoners, ontvangen ruim 10 miljoen toeristen per jaar, waarvan 85% uit het buitenland.

Ondernemen in Spanje versimpeld

Elke EU-onderdaan kan zich als zelfstandig ondernemer –trabajador autónomo of empresa individual- in Spanje vestigen met dezelfde rechten en plichten als de Spanjaard zelf. De hoge investeringseisen die voor Spanje's toetreding tot de EU bestonden, zijn inmiddels afgeschaft. Wel bestaan er nog veel administratieve procedures. Maar gelukkig kan de startende ondernemer sinds kort bij één loket terecht.

Een dergelijk loket is meestal gevestigd in de hoofdstad van de provincie, informatie over de adressen van deze loketten kunnen verkregen worden bij het Spaanse gemeentehuis of de Kamer van Koophandel.

- De eerste stap als startende ondernemer is het aanvragen van een Spaans sofi-nummer (*Número de Identificación de Extranjeros*);
- Vervolgens moet men de belastingdienst laten bepalen onder welke bedrijfsactiviteit het bedrijf valt. Elke bedrijfsactiviteit heeft in Spanje een eigen identificatienummer (*epígrafe*);
- Men laat zich onder dit nummer registreren en kan meteen een formulier 037 aanvragen. Dit formulier dient ingevuld te worden en ingeleverd te worden bij het *Departamento de NIF*, tezamen met een kopie van het NIE-nummer en een fotokopie van het paspoort.

Naast inkomstenbelasting en BTW, moet men ook nog economische activiteitenbelasting betalen (*Impuesto sobre Actividades Económicas*).

Daarnaast is iedere zelfstandige ondernemer verplicht zich in te schrijven in het Spaanse ziekenfonds. Sommige zaken (winkels, horeca, kantoren) zijn verplicht om een openingsvergunning aan te vragen.

PORTUGAL

Portugal bij Euronext

De Portugese Beurs van Lissabon en Oporto (BVLV) is 30 januari 2002 formeel toegetreden tot Euronext. Euronext is een samenwerkingsverband van de beurzen van Amsterdam, Brussel en Parijs. De aandeelhouders van de beurs ruilden de 100% van de aandelen in de BLVP in voor 4% van de aandelen in Euronext. Het daadwerkelijk verhandelen van aandelen zal echter pas in het eerste kwartaal van 2003 kunnen plaatsvinden. Wel zijn de Portugese bedrijven al vanaf april 2002 geïntegreerd in de Euronext index. Naar alle waarschijnlijkheid zullen ongeveer 18 Portugese bedrijven in de Euronext barometers worden opgenomen, waarvan 4 in de Euronext 100: de banken BCP (Banco Comercial Português) en BES (Banco Espírito Santo), Portugal Telecom en EDP-Electricidade do Portugal.

EU verplicht Portugal tot lager begrotingstekort

Europa heeft Portugal gedwongen zijn begrotingstekort met 'draconische' maatregelen snel en fors terug te schroeven. Het land dreigt anders door de erfenis van de socialistische regering Guterres over 2002 uit te komen op een tekort van een dikke 4%, ruim één procent boven wat van Europa mag.

Door onder meer een BTW-verhoging tot 19%, wist de kersverse minister van Financiën Manuela Ferreira Leite het tekort terug te brengen tot een krap aanvaardbare 2,8%, met de belofte in 2004 voor een begrotingsevenwicht te zorgen. Portugal ontsnapt daarmee voor de 2e maal op het nippertje aan een berisping.

Eind januari wilde de Europese Commissie het Iberische land al een 'gele kaart' uitdelen, maar een meerderheid van de EU-ministers van Financiën stak daar toen onder Duitse druk een stokje voor. Portugal verkeerde immers in vergelijkbare omstandigheden als Duitsland, dat zelfs aan de ingetrokken gele kaart al een levensgroot trauma heeft overgehouden. Sinds de euro een feit is, moeten landen die lid zijn van de eurozone op straffe van een gigantische boete hun tekort altijd onder de 3% houden. Landen die in de gevarenzone komen, krijgen al een tik op de vingers.

CSM slaat slag in Portugal

CSM breidt haar activiteiten uit in Portugal. Hiertoe zal het bedrijf de maker van bakkerij-mixen Promalte Arcady in Lissabon en producent van diepvries-producten voor bakkers Panduave in Porto overnemen. De verkopers zijn de Jeronimo Martins Group en Unilever, die respectievelijk een belang van 60% en 40% in deze bedrijven hebben. Tevens zal CSM de bakkerijvetactiviteiten van FIMA in Lissabon overnemen.

De overnameprijs bedraagt circa € 30 miljoen. De over te nemen bedrijven realiseren een jaaromzet van circa € 28 miljoen. De koopprijs wordt uit beschikbare kasmiddelen voldaan.

Centrum-rechts wint in Portugal

De centrum-rechtse Sociaal Democraten (PSD) hebben in Portugal de verkiezingen gewonnen afgelopen maart. De oppositiepartij versloeg de regerende socialisten (PS) met een klein verschil.

De Sociaal Democraten hadden campagne gevoerd met de verkiezingsbelofte om de stagnerende economie uit het slop te trekken. De centrum-rechtse partij haalde net niet de 44% die nodig is om een meerderheid te krijgen in het parlement van 230 zetels.

Portugal heeft de laatste jaren een flinke economische inhaalslag gemaakt ten opzichte van andere landen in Europa. Dankzij miljarden euro's aan steungeld van de Europese Unie is begonnen met een modernisering van o.a. infrastructuur en onderwijs. Echter, prestigieuze projecten als de Expo, nieuwe bruggen en snelwegen hebben geleid tot een groeiend begrotingstekort.

Het Internationaal Monetair Fonds heeft voorspeld dat de economische groei van Portugal dit jaar op slechts 0,8% uitkomt, beneden het gemiddelde binnen de EU. Ondanks de 30 miljard euro die Portugal sinds 1989 van de EU ontving, is het land op belangrijke gebieden achtergebleven. Nu de uitbreiding van de EU met twaalf landen voor de deur staat, dreigt Portugal bovendien Europese steun kwijt te raken.

In de afgelopen zes jaar zijn er onder het bewind van de socialisten ongeveer 60.000 ambtenaren bij gekomen, tot een totaal van 700.000, ongeveer 15% van de beroepsbevolking. De uitgaven van de overheid zijn de laatste jaren sterk gestegen. Het begrotingstekort was vorig jaar twee maal zo groot als de Socialisten voor ogen stond.

Wijdverbreide beschuldigingen van corruptie en vriendjespolitiek, en de slechte publieke voorzieningen hebben kiezers ook verontrust. Rond de 90.000 mensen staan op een wachtlijst voor een operatie en rechtbanken hebben een achterstand van circa 1 mln zaken.

De nieuwe minister van Financiën, 'Iron Lady' Manuela Ferreira Leite heeft direct na haar aantreden een strak overheidsbudget afgekondigd en andere (fiscale) maatregelen genomen om de financiële situatie van de overheid snel te kunnen verbeteren.

LATIJS-AMERIKA

Medische producten Argentinië

De markt voor medische producten in Argentinië is de op twee na grootste in Latijns-Amerika en staat op de 28^e plaats op de wereldranglijst. In 2001 bedroeg de omvang US \$ 467 miljoen, dit is ongeveer \$ 13 per capita. Meer dan de helft van de medische producten die in het land verkocht worden komt uit het buitenland en met name uit de VS (38, 7%) en de Europese landen (Duitsland 8,8%, Nederland 3,8%). Vanwege de economische crisis is de verwachting dat nieuwe investeringen in de gezondheidszorg voorlopig uitgesteld worden.

Verhoging exportbelasting Argentinië

De Argentijnse regering heeft begin april aangekondigd de belasting op een aantal belangrijke exportproducten fors te verhogen. Zo gaat de belasting op meel en olie van 5% naar 20% en op granen en zaaigoed van 10% naar 20%. De heffing op een aantal producten als katoen, rijst en fruit blijft op 10% gehandhaafd, ook de belasting op vlees blijft met 5% onveranderd. Door de extra exportbelastingen hoopt de regering de inkomsten met US \$ 1,6 mld te verhogen naar \$ 3 mld. Zij rechtvaardigt de beslissing met het argument dat er extra geld nodig is voor een sociaal noodplan, dat ongeveer 1,3 mld peso's moet gaan kosten, te financieren uit een extrabudgettair noodfonds.

Pesocrisis Argentinië remt invoer en investeringen

Begin mei werd bekend dat het consumentenvertrouwen in Argentinië sinds het oplopen van de financiële crisis op een absoluut dieptepunt is beland. De devaluatie van de peso, de dure dollar, scherpe prijsstijgingen en een inzakkende consumptie maken de perspectieven om in Argentinië te investeren somber.

De gevolgen voor buitenlandse bedrijven zijn verschillend en hangen af van de branche. Zo is de verkoop van luxe goederen sterk gedaald. Veel nutsbedrijven bevinden zich een moeilijke situatie, omdat hun tarieven door de regering zijn bevroren.

Dankzij de lage peso liggen de prijzen voor degenen die dollars of euros bezitten relatief laag. Dit geldt dus ook voor onroerend goed, waardoor koopjesjagers actief zijn geworden.

De lage peso maakt de Argentijnse export extra interessant. Ook de toeristensector trekt sterk aan, met name door de stijging van bezoekers uit omliggende landen. Een andere groeisector is emigratie, zo maken verhuisbedrijven en scheepvaartondernemingen momenteel overuren.

Braziliaanse kustvaart

De Braziliaanse kustvaart is traditioneel voorbehouden geweest aan Braziliaanse schepen/reders. In 1998 is de Grondwet aangepast en de kustvaart opengesteld aan buitenlandse ondernemingen, onder voorwaarde dat deze een lokale vestiging oprichten (en dus onder Braziliaanse vlag varen). Ook wordt vereist dat ze hun nieuwe schepen bij Braziliaanse werven laten bouwen. De maatregelen beginnen hun eerste vruchten af te werpen. In 2001 werden tussen Braziliaanse havens 240.000 containers vervoerd, een groei van 275% ten opzichte van de 65.000 containers in 1999. Voor dit jaar wordt een verdere toename met 30% verwacht.

Voor transport over afstanden groter dan 1.000 km (in Brazilië heel gewoon) is de kustvaart circa 30% voordeliger (door-to-door, dus inclusief aan- en afvoer over de weg) dan wegtransport. In Brazilië wordt nog steeds het overgrote deel van de goederen over de weg vervoerd. Het voordeel ten opzichte van spoor bedraagt altijd nog zo'n 15%.

Op dit moment zijn de belangrijkste reders in de Braziliaanse kustvaart: Docenave (van de Cia. Vale do Rio Doce), Aliança Navegação (Hamburg-Süd) en Mercosul Lines (P&O Nedlloyd)

Brazilië wacht spannende verkiezingen

Brazilië wordt langzaam klaargestoomd voor de aanstaande presidentsverkiezingen in oktober van dit jaar. Hoewel het wereldkampioenschap voetbal in Korea en Japan de komende weken alle media-aandacht zal opslokken, is het daarna tijd voor de traditionele stoelendans. De strijd zal gaan tussen de voormalig vakbondsleder Luiz Inácio Lula da Silva, beter bekend als 'Lula' en José Serra.

De eerste genoemde doet al voor de vierde keer mee aan de presidentsverkiezingen en lijkt dit keer werkelijk een goede kans te maken in de opiniepeilingen. Buitenlandse investeerders en banken hopen echter op de andere kandidaat, omdat die uit het kamp komt van de huidige partij van President Fernando Henrique Cardoso (PSDB). Bij José Serra lijken de ingezette hervormingen en vrije marktbeleid inderdaad het beste beschermd, hij werkt tenslotte al jaren in de regeringspartij nauw samen met President Cardoso.

Echter, onder druk van buitenlandse kritiek op Lula's zeer linkse ideeën én met behulp van een ervaren PR medewerker heeft Lula de laatste tijd een aantal geloofwaardige presentaties voor het bedrijfsleven gegeven. Het valt uiteraard te bezien hoe hij er als mogelijk president over zal denken, hij heeft in ieder geval beloofd dat veel van Cardoso's goede resultaten (stabiele munt, fiscale hervorming) doorgezet worden. Op het punt van privatisering is Lula echter bijzonder kritisch. Het wordt afwachten hoe de kandidaten elkaar de komende maanden zullen gaan bestoken, vast staat dat het uiteindelijk een nek-aan-nek race zal worden.

Belastinghervorming Brazilië

Brazilië is klaar voor de goedkeuring van een gedeeltelijke hervorming van haar gerucht makende logge belastingstelsel na jaren van kritiek op het effect op de internationale concurrentiepositie. Een wettelijk voorstel in het parlement heeft als doel om twee afzonderlijke en ingewikkelde belastingen (bekend als PIS and Cofins) te veranderen in één BTW. Hiermee zal het belastingstelsel duidelijk vergemakkelijkt worden.

Momenteel ligt het kostenniveau van goederen geproduceerd door Braziliaanse fabrikanten door deze belastingen ongeveer 9% hoger in vergelijking met buitenlandse concurrenten.

ING breidt uit in Brazilië

Bankverzekeraar ING neemt een belang van 49% in de Braziliaanse verzekeraar Sul America. De overeenkomst houdt o.a. in dat het vermogensbeheer van beide partijen wordt samengevoegd. Het totaal beheerd vermogen komt daardoor op € 2,7 mld. Tevens gaan beide partijen samenwerken in (levens-)verzekeringen en pensioenen.

Samenwerking Chili - EU

De Europese Unie en Chili hebben eind april een uitgebreide samenwerkingsovereenkomst gesloten. De overeenkomst omvat onder meer een vrijhandelsverdrag met betrekking tot alle sectoren van de industrie, landbouw en visserij. De EU heeft een overgangstermijn bedongen van 3 jaar voor het opheffen van tariffaire en andere belemmeringen in de goederenhandel. Omgekeerd heeft de EU aan Chili een overgangsperiode van maximaal 7 jaar toegestaan.

De samenwerkingsovereenkomst werd aangenomen op de topconferentie tussen de EU en Latijns-Amerika in Madrid op 17 en 18 mei jl.

Chileense nichemarkt milieu

Ondanks het feit dat de Chileense markt niet als bijzonder groot wordt gezien, is ze wel interessant voor Nederlandse aanbieders van goederen en diensten op het gebied van milieu. Er bestaat een nichemarkt in ontwikkeling in de sectoren afvalrecycling, schonere industriële processen en controle van waterkwaliteit.

Waterprobleem Mexico

Mexico heeft een enorm waterprobleem, zo is 75% van het drinkwaterreservoir vervuild, heeft 10% van de bevolking geen stromend water en is 25% van de inwoners niet aangesloten op het rioleringsnetwerk. De grootste vervuilers –met een aandeel van 52%– zijn de industriële afvalwateren van suikerraffinaderijen, voedingsmiddelen- en drankenindustrie en de textiel- en papierindustrie. Er zijn de komende 10 jaar voor miljarden \$ aan investeringen nodig met betrekking tot engineering, bouwcapaciteit en bouwuitrustingen. Momenteel is er veel vraag naar o.a. pompen, filters, en meet- en regelapparatuur.

Automatiseringstechniek Mexico

Mexico is een interessante markt voor automatiseringstechniek. Niet alleen de grote bedrijven, maar ook de middelgrote en kleine bedrijven zijn genoodzaakt om hun activiteiten te automatiseren. Dit heeft voornamelijk te maken met de toenemende eisen op het gebied van kwaliteit en productiecapaciteit.

De grote afnemers van deze markt zijn de staatsbedrijven Pemex (olie) en CFE en LFC (energie). De staat doet 70% van alle investeringen in de automatiseringstechniek.

Bovendien vindt een sterke vraag naar industriële robots plaats in de automobiellindustrie. Er zijn gunstige perspectieven voor o.a. de sectoren aardolie, aardgas, petrochemie, elektriciteit, IT en drank- en voedingsmiddelen.

Telefónica breidt uit in Mexico

Het Spaanse mobiele telecomconcern Telefónica Moviles heeft een definitief akkoord bereikt over de overname van Mexicaanse branchegenoot Pegaso PCS. Telefónica verwerft voorlopig 65% van de aandelen. Verkopers zijn het Amerikaanse Sprint, Leap Wireless en enkele andere buitenlandse investeerders. Pegaso wordt samengevoegd met de al bestaande Mexicaanse activiteiten van Telefónica. Het Spaanse concern komt door de overname uit op 2 miljoen abonnees in Mexico.

Financiële sector Mexico herstructureert

Er is een proces van verandering ingezet om de financiële sector van Mexico competitiever te maken.

Ten eerste wordt het bankwezen gedwongen het leningenprobleem op te lossen. Volgens president Fox heeft het bankwezen tot nu toe niet genoeg gedaan aan het financieren van de economische groei, er hadden meer leningen verstrekt kunnen worden in de private sector. Er wordt slechts voor minder dan 20% van het BBP aan leningen verstrekt en vergeleken met een gemiddelde van 136% elders in de wereld ligt dit op een buitengewoon laag niveau. Zo is het sinds de peso crisis in '94 onder meer erg moeilijk om in Mexico een hypotheek verstrekt te krijgen.

De verdeling naar marktaandeel van uitstaande leningen via bancaire instellingen is als volgt:

Bancomer	27,4%
Banamex	22,5%
Banorte	9,0%
Serfin	8,0%
Bitat	7,0%
Santander-Mexicano	6,5%
Inverlat	6,0%

Ten tweede moet er een betere kredietcheck komen op de zogenaamde gratis credit cards die door allerlei winkels verstrekt worden. Met betaaltermijnen van 2 jaar en rentevrije acties worden consumenten verleid. De sterke groei leidde ook tot een stijging van consumentenbestedingen met 3% in 2001, ondanks de economische teruggang. Maar er worden problemen verwacht voor het einde van 2002 in de retailbranche, want consumenten die eerder op krediet gekocht hebben, zullen ooit hun (hoge) rekeningen moeten

betalen. Daarnaast worden problemen in de bancaire sector verwacht, vanwege het hoge niveau aan risico's die de banken lopen. Mexicanen verdienen weinig en met de uitgebreide kredietmogelijkheden gaan ze vaak meer krediet aan dan de toegestane norm, uiteindelijk wordt een rentepercentage van soms wel 40% betaald.

Ten derde worden hervormingen in de pensioenfondsen ingesteld. De hervormingen zijn bedoeld om meer vrijheid te geven aan pensioenfondsmangers, welke zich aan strakke regels moesten houden sinds de financiële crisis van 1994. Momenteel moeten alle werknemers die verwant zijn aan het Mexicaanse Sociale Zekerheid Instituut meedoen aan een pensioen plan, bekend als Afore.

Slechts 14 Afores hebben bevoegdheid om te opereren op de markt, die wordt gedomineerd door buitenlandse aanbieders als Citigroup, ING, BSCH en Santander. Door de hervormingen zullen 17 mln extra arbeiders (zelfstandigen of in dienst van de overheid) in Afores mogen investeren. Het totale vermogen van Afores (heden US \$ 29 mld) zal hierdoor met \$ 6 mld stijgen.

Einde van recessie Mexico in zicht

Volgens voorspellingen van economen uit de private sector en de overheid lijkt Mexico's economie, net als de VS, uit de korte recessie te komen. Hoewel de economie er iets slechter voorstaat dan vorig jaar, is er verbetering te zien in o.a. export, industrie en investeringen. Het Ministerie van Financiën voorspelt een groei van 1,7% voor dit jaar.

Voedselindustrie Latijns-Amerika groeit

Zelfs in periodes van economische neergang gaan de Latijns-Amerikanen uit eten. In Argentinië daalde het aantal maaltijden die geserveerd werden in de voedselindustrie met slechts 7%. Veranderingen in de economische situatie beïnvloeden niet het aantal maaltijden, maar het type eten in de restaurants.

In Argentinië waren het vooral de buitenlandse restaurants die gevolgen ondervinden van de crisis, de Argentijnen prefereren nu juist traditionele en nationale gerechten als een reactie van nostalgie.

In Mexico is de trend tegenovergesteld, vooral de fastfood restaurants maken een groei (jaarlijks 20%) door. In Mexico zijn veel franchise ketens te vinden, waarvan de bekendste McDonalds en KFC. De overgewaardeerde munt en het inefficiënte voedsel productiesysteem maken het echter moeilijk voor buitenlandse ketens om met vergelijkende lokale ketens samen te werken.

In Brazilië houdt men het vooral bij nationale ketens (Bob's en Habib), alhoewel McDonalds een belangrijk deel van de fastfood-franchisemarkt in handen heeft.

Er kan gezegd worden dat de Latijns-Amerikanen houden van (vooral Amerikaanse) restaurant ketens. De voornaamste redenen zijn dat deze restaurants een hoge kwaliteit- en hygiënestandaard hanteren.

Kansen voor voedseldistributeurs en apparatuurmakers zijn sterk aanwezig, want de franchiseketens zijn afhankelijk van importen van buitenlandse toeleveranciers. Daarnaast zijn de afstanden binnen de landen erg groot en zal er dus effectieve distributie moeten plaatsvinden.

Specifieke kansen:

Segment	Mexico	Colombia	Brazilië
Vers voedsel	Massamarkt	Geselecteerde producten voor rijke niches	Geselecteerde producten voor rijke niches
Verwerkt voedsel	Hoge kwaliteit (korte termijn)		Niet-alcoholische dranken
Apparatuur	Nieuwe app. voor franchises en gebruikte app. voor zelfstandigen	Nieuwe app. voor franchises en gebruikte app. voor zelfstandigen	Nieuwe app. voor franchises en voor zelfstandigen uit het hoge segment

Biermarkt Latijns-Amerika consolideert

De Zuid-Amerikaanse bierbrouwerijen gaan richting een serieus consolidatieproces. Ambev (Brazil's Companhia de Bebidas das Americas) zal met de geplande overname van het Argentijnse Quilmes een regionaal marktaandeel van 50% behalen. Ambev en Quilmes zijn dominante spelers op hun thuismarkt en hebben eveneens een aandeel in omliggende markten. De US \$ 600 mln Ambev-deal voor 36% van Quilmes' aandelen maakt de weg vrij voor een volledige fusie aan het eind van het decennium. Ambev zal hiermee de grootste brouwer van het continent worden. Door de economische recessie in Argentinië is het erg onwaarschijnlijk dat lokale concurrenten de fusie zullen hinderen.

In veel Latijns-Amerikaanse landen worden de nationale markten gedomineerd door 1 of 2 brouwers: Grupo Modelo en Femsu Cerveza in Mexico; Ambev en Molson in Brazilië; Polar in Venezuela; Bavaria in Colombia; Quilmes en Ambev in Argentinië.

De door Ambev aangekondigde overname brengt Nederlands trots Heineken in een lastig parket. Heineken had eerder interesse om (onderdelen van) Ambev over te nemen maar moest uiteindelijk genoegen nemen met een 20% belang in Molson, Brazilië's tweede brouwer. Heineken beschikt echter nog over een belang van 15% in Quilmes en een minderheidsbelang in Chile's Compañía Cervecerías Unidas (CCU), zodat het naar verwachting in de vervolgronde van dit consolidatieproces een belangrijke rol kan spelen.

Geselecteerde weblinks

- <http://brazilie.pagina.nl> Dé startsite voor alle belangrijke informatie en links over Brazilië
- www.gaudi2002.bcn.es Alle informatie over het jaar van Gaudi in Barcelona
- www.zonalatina.com Krantenlinks naar diverse Latijnsamerikaanse landen
- www.bookings.org Boeking hotels in allerlei landen, o.a. Spanje en Portugal
- www.noticias.nl Sociaal maatschappelijk nieuws over Latijns-Amerika

Bronnen: o.a. The Economist, Business Monitor International, Business Week, EVD, Latin Trade, World Bank, InterAmerican Development Bank, Financial Times.

Disclaimer: Transfer Latin Business Consultancy makes no warranties or representations, and accepts no liability of any kind for any loss or damages resulting from the use of our website or any materials contained on it. Transfer Latin Business Consultancy makes no warranties or representations that the materials on this website are error-free, or that they are fit for any particular purpose or requirements.

© Transfer Latin Business Consultancy, Rotterdam 2002

Transfer Nieuws
KvK Missie Spanje:

In opdracht van de Kamers van Koophandel Limburg, Brabant en Zeeland zal eind oktober 2002 een multisectorale missie georganiseerd worden naar Spanje. Onder leiding van dhr Ardy Assink van de KvK Limburg worden in juni vrijblijvende intake-gesprekken gehouden op de Kamers. In oktober ontvangt elke deelnemer een op maat verzorgd marktonderzoeksrapport en een matchmakings-programma voor de steden Madrid en Barcelona. **Meer informatie** over de handelsreis is te vinden op onze website onder "[News](#)".

Alternatieve energiestudie in Mexico:

In juli zal Transfer een sectorstudie naar zonne-energie en biomassa verrichten in opdracht van de Nederlandse Ambassade in Mexico. De studie zal naar verwachting eind van dit jaar gepresenteerd worden, bedrijven uit de sector kunnen participeren in een sectorale handelsmissie in het voorjaar 2003.

Spreekdagen bij uw Kamer van Koophandel:

Ook dit jaar verzorgt Transfer in samenwerking met diverse KvKs spreekdagen over marktkansen voor uw bedrijf in Spanje, Portugal en Latijns-Amerika. Het resterende programma ziet er als volgt uit:

- KvK Rotterdam 4 juni
- KvK Limburg, Brabant, Zeeland (KvK Handelscontact-reis), 3^e week van juni
- KvK Zwolle 26 juni
- KvK Noord-Holland najaar (presentatie exportclub)

Aanmelden kan via: spreekdagen@transfer-lbc.com

Transfer wederom op Business News Radio:

Op 29 maart j.l. gaf Transfer wederom een interview voor Business News Radio met haar kijk op de situatie in Argentinië en gevolgen voor omliggende landen. Het interview is via onze site te beluisteren.

Op 28 mei j.l. verzorgde Transfer een interactief werk-college over 'Zaken doen in Brazilië' voor een groep bedrijfseconomen van de Marketing Associatie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

TRANSFER Latin Business Consultancy

Al ruim 5 jaar is Transfer toonaangevend in het bieden van exportondersteuning aan Nederlandse ondernemingen die marktkansen willen benutten in de Spaans- en Portugeestalige landen van Europa en Latijns-Amerika.

Als partner van o.a. EVD, KvK, brancheverenigingen, Nederlandse Ambassades & Consulaten én uiteraard het bedrijfsleven, verrichten wij lokaal marktonderzoeken, partnerselecties, handelsmissies en sectorstudies in de sterk opkomende markten van Spanje, Portugal, Argentinië, Brazilië, Chili en Mexico.

Voor informatie svp contact opnemen met Sven Kallen

Hoofdkantoor:
info@transfer-lbc.com
www.transfer-lbc.com
 Tel.: 010 - 478 07 60
 Fax: 010 - 221 53 73
 Postbus 19229
 3001 BE Rotterdam

